

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Suomen Rehtorit ry lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 31 §:n (päiväkodin johtajan kelpoisuus) sekä 75 §:n 5 momentin (siirtymäsäännös) muuttamisesta.

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 31 §:n (päiväkodin johtajan kelpoisuus) sekä 75 §:n 5 momentin (siirtymäsäännös) muuttamisesta, VN/9627/2026.

Suomen Rehtorit ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 31 §:n (päiväkodin johtajan kelpoisuus) sekä 75 §:n 5 momentin (siirtymäsäännös) muuttamisesta.

Suomen Rehtorit ry ei kannata varhaiskasvatuslain muutosta.

Päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimuksena tulee säilyttää kasvatustieteen maisterin tutkinto.

Suomen Rehtorit ry pitää tärkeänä, että osana koulutusjärjestelmää toimivan varhaiskasvatuksen johtaminen perustuu pedagogiseen asiantuntijuuteen. Päiväkodin johtajan tehtävän ytimessä ovat pedagogisen toiminnan laatu, henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä lasten kasvun ja oppimisen edellytysten varmistaminen. Tästä syystä päiväkodin johtajan kelpoisuuden tulee perustua vahvaan kasvatustieteelliseen asiantuntijuuteen ja tutkimusperustaiseen koulutukseen.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtaminen sekä toiminnan kehittäminen perustuvat laadukkaaseen pedagogiseen johtamiseen. Tämä edellyttää syvällistä ymmärrystä lasten kasvusta, kehityksestä, oppimisesta ja pedagogiikasta. Hyvän oppimisen perusta ja käsitys itsestä oppijana rakentuvat varhaislapsuudessa. Laadukkaalla koulutuksella ja johtamisella varmistetaan varhaiskasvatuksen laatu, kehittäminen ja tutkimusperustainen toimintakulttuuri. Tutkimusten mukaan pedagoginen johtaminen on yksi merkittävimmistä varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttavista tekijöistä, ja johtajan pedagoginen asiantuntijuus heijastuu koko toimintakulttuuriin, henkilöstön toimintaan sekä lasten oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiin.

Päiväkodin johtajan työ vaatii vahvaa henkilöstöjohtamista, jotta eri ammattiryhmien osaaminen ja yhteistyö voidaan suunnata lasten kasvatukseen ja oppimisen parhaaksi. Pedagoginen asiantuntemus auttaa tunnistamaan henkilöstön kehittämistarpeita, tukemaan henkilöstöä arjen pedagogisissa ratkaisuissa sekä varmistamaan, että varhaiskasvatuksen tavoitteet toteutuvat yhdenmukaisesti koko työyhteisössä. Päiväkodin johtajalla on myös keskeinen rooli henkilöstön ammatillisen oppimisen ja osaamisen pitkäjänteisessä kehittämisessä.

Päiväkodin johtaja ei välttämättä työskentele päivittäin lasten kanssa, mutta tutkimusten mukaan hänen vaikutuksensa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin, pedagogiseen laatuun ja lasten kasvu- ja oppimisympäristöihin on merkittävä.

Päiväkodin johtajan tulee ymmärtää lasten kehitysvaiheita, oppimisen prosesseja sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen didaktisia perusteita voidakseen tehdä perusteltuja päätöksiä ja johtaa toimintaa lapsen edun mukaisesti.

Suomen Rehtorit ry pitää erityisen tärkeänä, että koulutusjärjestelmän johtamiskelpoisuuksia kehitetään tutkimusperustaisesti. Päiväkodin johtajan kelpoisuutta selvittänyt työryhmä tarkasteli laajasti tutkimus-, arviointi- ja tilastotietoa sekä päiväkodin johtajan tehtävän sisältöä ja osaamisvaatimuksia. Työryhmä ei kuitenkaan päässyt yksimielisyyteen siitä, millä lisäopinnoilla kasvatustieteen maisterikoulutuksen tuottama osaaminen voitaisiin korvata tai millainen koulutuspolku tuottaisi vastaavan pedagogisen pätevyyden.

Lisäksi käytettävissä oleva tutkimus- ja arviointitieto tukee nykyisiä kelpoisuusvaatimuksia. Esille tuotujen tutkimusten mukaan päiväkodin johtajan koulutustaustalla on yhteys pedagogisen johtamisen toteutumiseen, pedagogisen toiminnan laatuun sekä lasten oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiin. Näin ollen kelpoisuusvaatimusten väljentämistä ei voida pitää tutkimusperustaisena ratkaisuna.

Suomen Rehtorit ry katsoo myös, ettei esityksessä ole osoitettu sellaista pedagogista tai toiminnallista tarvetta, joka edellyttäisi nykyisen kelpoisuusvaatimuksen muuttamista. Saatavilla oleva selvitystieto ei osoita, että päiväkodin johtajien nykyinen koulutusvaatimus muodostaisi sellaisen saatavuusongelman, jota ei voitaisi ratkaista nykyisellä koulutusjärjestelmällä.

Päiväkodin johtajan työ on vaativa ja vastuullinen johtamistehtävä, jossa yhdistyvät pedagoginen johtaminen, henkilöstöjohtaminen, toiminnan arviointi ja kehittäminen, yhteistyö huoltajien kanssa sekä laajat monialaiset verkostot. Tehtävän vastuullisuus ja merkitys lasten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta edellyttävät vahvaa kasvatustieteellistä osaamista.

Suomen Rehtorit ry katsoo, että päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimusten tulee jatkossakin perustua kasvatustieteen maisterin tutkintoon. Esitetylle muutokselle ei ole osoitettu tutkimusperusteista tarvetta, eikä se vahvista varhaiskasvatuksen pedagogista laatua, johtajuutta tai lasten oppimisen edellytyksiä. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tulee perustua tutkittuun tietoon ja koulutusjärjestelmän pitkäjänteiseen vahvistamiseen, ei kelpoisuusvaatimusten väljentämiseen.

Helsingissä 21.8.2026

Päivi Ikola
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry